Харківський національний медичний університет

Кафедра мікробіології, вірусології та імунології ім. проф. Д.П. Гриньова

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

«Актуальні питання мікробіології у медицині освіті і науці»

15 жовтня 2026 р.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МІКРОБІОЛОГІЇ У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ І НАУЦІ

Матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

м. Харків, 15 жовня 2026 р.

Харків
ХНМУ
2026

Затверджено
Вченою радою ХНМУ
Протокол № 1 0 від 29.10.2026

Актуальні питання мікробіології у медичній освіті і науці: матеріали всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції, (м. Харків, 15 жовтня 2026 р.) / ред. колегія.: М.М. Мішина, О.В. Кочнєва, Мозгова Ю.А., І.А. Марченко – Харків : ХНМУ, 2026. – 68 с.

Захід зареєстровано в Центрі якості освіти МОЗ № 1033622

Редакційна колегія: М.М. Мішина,
О.В. Кочнєва,
Ю.А. Мозгова
І.А. Марченко

Оргкомітет конференції:

1. Мішина М.М. – завідувачка кафедри мікробіології, вірусології та імунології ім. проф. Д.П. Гриньова ХНМУ, доктор медичний наук, професор;

2. Кочнєва О.В. – доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології ім. проф. Д.П. Гриньова ХНМУ, кандидат медичний наук;

3. Мозгова Ю.А. – доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології ім. проф. Д.П. Гриньова ХНМУ, кандидат медичний наук, доцент;

4. Марченко І.А. – доцент кафедри мікробіології, вірусології та імунології ім. проф. Д.П. Гриньова ХНМУ, доктор філософії, доцент.

© Харківський національний
медичний університет, 2026

З М І С Т

Bondarenko Ya.D., Kochnieva O.V. MUCOCILIARY DYSFUNCTION IN RESPIRATORY PATHOLOGY: THE ROLE OF CILIARY EPITHELIAL PHASE SYNCHRONIZATION AND THE PERSPECTIVE OF MICROBIOME-ORIENTED CONTROL OF PATHOGEN COLONIZATION…….....	6
Dunaieva I.P., Doroshenko O.M. CURRENT APPROACHES TO THE PHARMACOTHERAPY OF INFECTIONS CAUSED BY CARBAPENEM-RESISTANT *ACINETOBACTER BAUMANNII*…….	10
Dzhoraieva S., Filimonova N. DETERMINATION OF *S. AUREUS* PHENOPATHOTYPES ISOLATED FROM PATIENTS WITH ATOPIC DERMATITIS…….....	13
Filimonova N.I., Tishchenko I.Yu., Seniuk I.V., Pokryshko O.V. INFLUENCE OF MEDICINAL DRUGS ON BIOFILM FORMATION BY MICROORGANISMS ……..	15
Shirinova L., Aliyeva S., Huseynova F. BIOFILM-FORMING BACTERIA IN SECONDARY INFECTIONS OF CUTANEOUS LEISHMANIASIS LESIONS……	19
Барбінова Є.О., Краснікова Л.В. ВПЛИВ ВОЄННИХ ДІЙ ТА МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ НА ПОШИРЕННЯ ПОЛІРЕЗИСТЕНТНИХ ШТАМІВ БАКТЕРІЙ……	21
Бережна А.В., Чумаченко Т.О. ГОНОРЕЯ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ АНТИМІКРОБНОЇ РЕЗИСТЕНТНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ЛАБОРАТОРНОЇ ДІАГНОСТИКИ ТА ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ……..	23
Бондарук Д.В., Ткаченко Г.С., Краснікова Л.В. ПРОБЛЕМА ЗГАСАННЯ ПОСТВАКЦИНАЛЬНОГО ІМУНІТЕТУ ПРОТИ *BORDETELLA PERTUSSIS* ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ……	27
Дащук А.А, Мішина М.М., Дащук А.М., Добржанська Є.І. СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ ТЕРАПІЇ РЕФРАКТЕРНИХ ДО ЛІКУВАННЯ ФОРМ ЕКЗЕМИ…….....	29
Дубініна Н. В., Тіщенко І. Ю., Тесленко Д.О. РОЛЬ БІОПЛІВОК У ПАТОГЕНЕЗІ ЕНТЕРОКОКОВИХ ІНФЕКЦІЙ ТА СТРАТЕГІЇ ЇХ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ НЕЙТРАЛІЗАЦІЇ……	31
Дугар Д.О., Кизим С.Є., Краснікова Л.В. ОНКОЛІТИЧНІ ВІРУСИ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ МЕТОД ПРОТИПУХЛИННОЇ ТЕРАПІЇ…….	33
Зарубіна С.І., Кочнєва О.В. МОЛЕКУЛЯРНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ БІОПЛІВОК У *STREPTOCOCCUS MUTANS* ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ КАРІЄСУ……...	36
Золотарьова С.І., Переверзєва К.А., Краснікова Л.В.	

CANDIDA ALBICANS ЯК ТРИГЕР ОПОРТУНІСТИЧНИХ ІНФЕКЦІЙ ВНАСЛІДОК НЕРАЦІОНАЛЬНОЇ АНТИБІОТИКОТЕРАПІЇ……	38
Кішенко М.Г., Дубініна Н.В. *SACCHAROMYCES BOULARDII* ЯК ЗАСІБ ДОДАТКОВОЇ ТЕРАПІЇ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ УСКЛАДНЕННЯМ АНТИБІОТИКОТЕРАПІЇ.....	43
Мішин Ю.М., Мозгова Ю.А., Боягіна О.Д., Мішина М.М., Марченко І.А., Наумова О.В., Плітень О. М. , Мішин М.Ю. ГІСТОЛОГІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СЕЛЕЗІНКИ У НОВОНАРОДЖЕНИХ НАЩАДКІВ ЗА ПРЕНАТАЛЬНОГО ВПЛИВУ МАТЕРИНСЬКОГО ХРОНІЧНОГО ЗАПАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ СЕЧОСТАТЕВОЇ СИСТЕМИ, СПРИЧИНЕНОГО *PROTEUS MIRABILIS* ……	46
Мішина М.М., Бондаренко О.В., Мозгова Ю.А., Марченко І.А., Мішин Ю.М. ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДУ НАЗАЛЬНОГО МІКРОБІОМУ ПАЦІЄНТІВ З ХРОНІЧНИМ ПОЛІПОЗНИМ РИНОСИНУСИТОМ…….....	48
Мішина М.М., Маланчук С.Г., Бєлєвцова Ю.Ю., Бондаренко О.В., Мозгова Ю.А., Марченко І.А., Кот Ю.Г., Мішин Ю.М. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ NETS ПРИ ІМПЛАНТАТ-АСОЦІЙОВАНИХ ГНІЙНО-ЗАПАЛЬНИХ ПРОЦЕСАХ, СПРИЧИНЕНИХ *PSEUDOMONAS AERUGINOSA* ТА *KLEBSIELLA PNEUMONIAE*, У ЖІНОК ПІСЛЯ МАСТЕКТОМІЇ ВНАСЛІДОК ЗЛОЯКІСНОЇ ПУХЛИНИ…….....	49
Мішина М.М., Маланчук С.Г., Бєлєвцова Ю.Ю., Бондаренко О.В., Мозгова Ю.А., Марченко І.А., Кот Ю.Г., Мішин Ю.М. ФОРМУВАННЯ БІОПЛІВОК *PSEUDOMONAS AERUGINOSA* ТА *KLEBSIELLA PNEUMONIAE* - ЗБУДНИКІВ ІМПЛАНТАТ-АСОЦІЙОВАНИХ ГНІЙНО-ЗАПАЛЬНИХ ПРОЦЕСІВ ПІСЛЯ МАСТЕКТОМІЇ ВНАСЛІДОК ЗЛОЯКІСНОЇ ПУХЛИНИ…….	52
Новікова А.М., Бережна А.В. МОЖЛИВОСТІ ТА ОБМЕЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПОТРЕБ ЕПІДЕМІОЛОГІЧНОГО НАГЛЯДУ ЗА ГОСТРИМИ РЕСПІРАТОРНИМИ ВІРУСНИМИ ІНФЕКЦІЯМИ……	54
Попова Н.Г., Торяник І.І. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ДІАГНОСТИЧНІ МАРКЕРИ ГЕРПЕТИЧНОЇ МАТЕРИНСЬКО-ПЛОДОВОЇ ІНФЕКЦІЇ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ……..	57
Реворук А.В., Цьоменко Е.В., Краснікова Л.В. АНТИМІКРОБНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ В МЕДИЦИНІ НАНОЧАСТИЧОК……	60
Юрків О.Є., Краснікова Л.В. МЕТАГЕНОМНИЙ МОНІТОРИНГ ГОСПІТАЛЬНИХ СТІЧНИХ ВОД: ПРОГНОЗУВАННЯ ТА СТРИМАННЯ МУЛЬТИРЕЗИСТЕНТНИХ ІНФЕКЦІЙ…….....	63

країн, що повідомляють про випадки гонореї, спричинені штамами *N. gonorrhoeae,* стійкими до цефтріаксону, включно зі штамами з множинною лікарською стійкістю та XDR-NG. Спочатку ці випадки були пов'язані з міжнародними подорожами, причому відстеження контактів підтверджених випадків гонореї стало ще одним викликом у проведенні ЕН. Проте, останнім часом з'являються докази, які вказують на внутрішню передачу високорезистентних штамів гонококів в країнах ЄС / ЄЕЗ (ECDC, 2026). В Україні загальнонаціональні дані щодо рівня антибіотикорезистентності *N. gonorrhoeae* відсутні. Відповідно до наказу МОЗ України № 928 від 18.05.2023 року бактеріологічне дослідження штамів *N. gonorrhoeae* належить до бажаних критеріїв якості медичної допомоги.

Висновки. Виявлено територіальні відмінності в організації ЕН та обсязі даних, які реєструються системами ЕН за гонореєю в країнах ЄС / ЄЕЗ та Україні. Серйозну проблему становить лікарсько-стійка гонорея, тягар якої залишається недооціненим в усьому світі. Міжнародні подорожі сприяють транскордонному поширенню резистентної гонореї та унеможливлюють ефективне відстеження контактів діагностованих випадків. Необхідно посилювати глобальний моніторинг за антибіотикорезистентними штамами *N. gonorrhoeae*.

ПРОБЛЕМА ЗГАСАННЯ ПОСТВАКЦИНАЛЬНОГО ІМУНІТЕТУ ПРОТИ *BORDETELLA PERTUSSIS* ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

Бондарук Д.В., Ткаченко Г.С., Краснікова Л.В.
Харківський національний медичний університет,
м Харків, Україна

Вступ. Кашлюк – це гостра висококонтагіозна антропонозна інфекція дихальних шляхів, спричинена грамнегативною бактерією *Bordetella pertussis*. Хвороба передається повітряно-крапельним шляхом і характеризується

ураженням миготливого епітелію бронхів та специфічним спазматичним нападоподібним кашлем з репризами. Незважаючи на високі показники дитячої імунізації, зростання захворюваності на кашлюк у світі серед підлітків і дорослих вказує на суттєве зниження тривалості поствакцинального захисту з часом. Поняття «згасання імунітету» (waning immunity) стало одним із ключових чинників повернення епідемічних спалахів інфекції. Визначення фундаментальних причин цього феномену та пошук нових підходів у вакцинології та лабораторній діагностиці є критично важливими для стримування поширення захворювання.

Мета дослідження. Проаналізувати імунобіологічні та еволюційні чинники згасання поствакцинального імунітету проти *B. pertussis*, а також визначити ефективні стратегії вдосконалення вакцинних препаратів та протоколів імунізації.

Матеріали та методи. Проведено системний аналіз актуальних публікацій і звітів NIAID та WHO, відібраних із наукометричних баз даних PubMed, Web of Science та Scopus.

Результати. Аналіз літературних даних дав змогу виділити три ключові чинники, які впливають на напруженість імунітету: Масовий перехід на безклітинні ацелюлярні вакцини (aP) виявився менш стійким у довгостроковій перспективі. Якщо суцільноклітинні аналоги (wP) або перенесена інфекція формують тривалий Th1/Th17-клітинний імунітет, то aP-вакцини (виготовлені на основі очищених антигенів із солями алюмінію) стимулюють переважно Th2-відповідь. Захист після aP-вакцин згасає в середньому через 4–7 років та не забезпечує утворення резидентних Т-клітин пам'яті (T_{RM}) у слизовій оболонці дихальних шляхів. Тривалий селективний тиск вакцинації зумовив молекулярну еволюцію Bpertussis (антигенний дрейф, появу штамів із дефіцитом пертактину (PRN) або гіперекспресією кашлюкового токсину). Вакцинація aP попереджає тяжкий перебіг хвороби та токсин-медійовані ускладнення, але не блокує адгезію та колонізацію бактерій у назофаринксі. Причиною згасання поствакцинального імунітету є недостатня тривалість імунного захисту, яка зумовила зсув захворюваності у бік підлітків та дорослих. Оскільки перебіг кашлюку в цих вікових групах часто є стереотипним або

безсимптомним, підлітки та дорослі стають головним резервуаром інфекції та джерелом зараження немовлят, які ще не досягли віку первинної вакцинації та мають найвищий ризик летальних ускладнень. Спираючись на данні доступних медичних джерел, можна визначити шляхи вирішення проблеми. Оптимізація календаря щеплень (бустеризація): Впровадження обов'язкових ревакцинацій для підлітків (11–12 років) і дорослих (кожні 10 років) комбінованими анаксинами зі зменшеним вмістом антигенів (Tdap/dTpa), а також застосування стратегії «кокону» (імунізація близького оточення новонародженого). Імунізація вагітних: обов'язкова вакцинація Tdap/dTpa у третьому триместрі кожної вагітності для ефективної трансплацентарної передачі материнських антитіл IgG плоду. Розробка вакцин нового покоління: створення інтраназальних живих атенуйованих вакцин (зокрема штаму BPZE1) та застосування везикул зовнішньої мембрани (OMV), які відтворюють природний шлях інфікування та формують мукозальний імунітет; використання інноваційних ад'ювантів (агоністів TLR та STING) для спрямованої індукції Th1/Th17-відповіді.

Висновки. Згасання поствакцинального імунітету є серйозним викликом для глобальної системи охорони здоров'я. Першочерговим короткостроковим рішенням є регулярна бустерна ревакцинація підлітків, дорослих та вагітних. Стратегічним довгостроковим напрямком є розробка та впровадження слизових (інтраназальних) вакцин нового покоління із сучасними імуномодулюючими ад'ювантами, здатними забезпечувати тривалий клітинний та мукозальний захист безпосередньо у дихальних шляхах.

СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ ТЕРАПІЇ РЕФРАКТЕРНИХ ДО ЛІКУВАННЯ ФОРМ ЕКЗЕМИ

Дащук А.А, Мішина М.М., Дащук А.М., Добржанська Є.І.
Харківський національний медичний університет,
м Харків, Україна

Вступ. На сьогоднішній день існує більше трьох тисяч шкірних захворювань. Екзема відноситься до десяти найбільш